

Berki Imre

A MAGYAR TŰZOLTÓSÁG SZOCIALISTA TÍPUSÚ ÁTSZERVEZÉSE

Absztrakt

Mintegy hetvenöt évvel ezelőtti dátumhoz, 1947-hez kapcsolható a tűzoltóság szocialista típusú átszervezésének kezdete, ekkor hozták létre Országos Tűzoltó Főparancsnokságot. Ugyanakkor maga a folyamat már előbb, 1945-ben elkezdődött és mintegy 1955-ig tartott. Ennek során a tűzoltóság addigi szervezeti kereteit megszüntették, létrejött az egységes állami tűzoltóság. A területi közigazgatásból a tűzrendészet (tűzvédelmi igazgatás) állami rendészeti feladattá vált. Később, a teljes körű centralizálás eredményeként megszüntették az Országos Tűzoltó Főparancsnokságot és központi irányító szervként létrehozták Belügyminisztérium V. Tűzrendészeti Főosztályát.

Kulcsszavak: állami tűzoltóság, központi irányítás, katonai szervezet, szovjet modell

THE SOCIALIST STYLE REORGANIZATION OF THE HUNGARIAN FIRE DEPARTMENT

Abstract

The reorganization of the fire department on a socialist model began in 1947, when the National Fire Department was established. The process started earlier, in 1945, and lasted until 1955: the organizational framework of the fire department was abolished and the unified state fire department was created. From the territorial public administration, the fire police (fire protection administration) became a state law enforcement task. Later, as a result of full-scale centralization, the National Firefighter High Command was abolished and the V. Fire Police Department of the Ministry of the Interior was established as a central governing body.

Keywords: state fire department, central control, military organization, Soviet model

1. A TŰZOLTÓSÁG A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN

Hazánk területének jelentős részén még folytak a harcok, amikor a felszabadult országrészekben megkezdődött a közigazgatás újjászervezése. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány első rendelkezései között intézkedett a közbiztonság és annak részeként a tűzvédelem biztosításáról is. Legsürgősebb feladatának tekintette a közrend megszilárdítását, a személyi- és vagyonbiztonság helyreállítását. A háborús viszonyok és a harci cselekmények következtében az ország tűzoltósága szétesett. A tűzoltók közül sokan életüket veszítették, megrokkantak, hadifogságba kerültek. A felszereléseket nagy veszteség érte, jelentős részüket elhurcolták az országból. ennek következtében a tűz elleni védekezés országszerte minimálisra csökkent. A tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezésének jogi alapját az Ideiglenes Nemzeti Kormány 10.280/1945. ME¹ számú rendelete adta, amely november 16-án jelent meg.

Preszly Béla, fővárosi tűzoltó alparancsnok bombahatástalanítás közben

¹ Ideiglenes Nemzeti Kormány 10.280/1945. ME számú rendelete A tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről. Magyarországi Rendeletek Tára Budapest, 1946. 1017. oldal

Hollós Endre festménye 1945-ből

A szövetségesektől kapott amerikai GMC teherautóból kialakított tűzoltószert

A rendelet előírta: „Az ország területén minden olyan tennivalót, amelyet valamely jogszabály a tűzoltóság feladatkörébe utal, az egységes magyar tűzoltóság tagjai látják el.” A tűzoltóságnak eddigi, jellegük szerint történt elnevezését (hivatásos, önkéntes, köteles és magántűzoltóság) megszüntette. Megfogalmazódott: „Minden község, továbbá minden megyei és törvényhatósági jogú város, valamint az illetékes szakminiszter által külön rendeletben kijelölt nagyipari, mezőgazdasági és közforgalmi vállalatok tűzoltóságot kötelesek

fenntartani.” A rendelet a biztosítók járulékfizetési kötelezettségének megállapítására vonatkozó rész kivételével hatálytalanította a tűzrendészet fejlesztéséről szóló 1936. évi X. törvénycikket. Kimondta a háború előtt szervezett összes tűzoltóság és a tűzrendészeti felügyelőség megszüntetését. Megszüntette továbbá az önkéntes tűzoltó testületeket, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget és a törvényhatósági tűzoltószövetségeket. A tűzoltóságok vagyonát a fenntartó községre, városra, a Szövetségét az államra, a törvényhatósági tűzoltószövetségeket a törvényhatóságokra ruházta át. Ezzel előrevetítette árnyékát a tűzoltóságok teljes körű államosítása. Rendelkezett a korábbi szabályokból ismert éjjeli őri szolgálatokról. Az egységes magyar tűzoltóság felügyeletét és ellenőrzését a Belügyminisztérium feladatkörébe utalta. Bevezette az országos tűzoltó-főparancsnoki, Budapesten a fővárosi, a vármegyékben a vármegyei tűzoltóparancsnoki tisztséget.

A tűzrendészeti hatóságként eljárókat a következőképp állapította meg: első fokon kis- és nagyközségben a járási főjegyző, megyei városban a polgármester, törvényhatósági jogú városban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten pedig a kerületi előljáró. Másodfokon a törvényhatóság első tisztviselője, harmadfokon pedig a belügyminiszter. Ebből is látható a szándék, a régi alapokon nyugvó közigazgatás – és benne foglalva a tűzvédelem – megteremtése, vagy inkább visszaállítása.²

Néhány lelkes tűzoltó már 1945 januárjában megalakította a Magyar Tűzoltók Szabad Szakszervezetét, a tűzoltók gazdasági érdekeinek védelmére; 1946. február 26-28-án tartották meg az első küldöttközgyűlést.

A 271 000/1946 BM. sz. rendelet előírta az Országos Tűzoltó Főparancsnokság felállítását, a tűzrendészeti munka alapvető célját a megelőző, a mentő és felderítő tevékenységben határozta meg. Meghatározta a tűzoltóságok feladatkörét, szolgálatát és kiképzését is. Azok a kinevezett tűzoltótisztek, altisztek és tisztessék, akik e rendelet hatálybalépésekor nem rendelkeztek a meghatározott szakképzettséggel – az elbocsátás terhe mellett – kötelesek voltak azt három éven belül megszerezni. Intézkedett arról is, hogy a községi tűzoltókat baleset esetre biztosítsák a Magyar Tűzoltók Szabad Szakszervezetében létrehozott segélyezőpénztárnál.

² dr. Gál László Tűzrendészet Magyarországon 1870-től napjainkig II. – 1945-1996
<http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/548-tuzrendeszet-magyarorszagon-1870-tol-napjainkig-ii-1945-1996.pdf>

A 321.000/1947 BM. sz. rendelettel 1947 júniusában életre hívott Országos Tűzoltó Főparancsnokság feladata, többek között, a vidék tűzvédelmének kiépítése volt. Megkezdtek a körzeti állami tűzoltóegységek, és ezzel párhuzamosan a községi önkéntes tűzoltóságok szervezését.³

Felújították a tűzoltónappal egybekötött vármegyei tűzoltóversenyeket. Az Országos Tűzoltó Főparancsnokság azonban elsősorban a körzeti állami tűzoltóegységek felállítását szorgalmazta.

2. A TŰZOLTÓSÁG SZOCIALISTA TÍPUSÚ ÁTALAKÍTÁSA

Az 5.090/1948. (V.13.) Korm. számú rendeletnek⁴ jelentős hatása volt a tűzrendészet szocialista típusú átalakítására. Lényegében az állami tűzoltóság megalapítását és szervezeti felépítését tartalmazta. Megszüntette a korábbi városi (fővárosi) tűzoltóságok széttagoltságát, önállóságát és a tűzrendészeti érdekeket figyelembe véve egyes üzemi tűzoltóságokat is állami tűzoltóegységekké szervezett át. Ezzel létrejött az egységes állami tűzoltóság, megteremtve azt a közös szervezeti alapot, amely lehetőséget nyújtott arra, hogy az a továbbiakban igazgatás szempontjából egységes (központi) irányítás alatt álljon. Mindazokat a tennivalókat, amelyeket valamely jogszabály a tűzoltóság feladatkörébe utalt, részben az 5.090/1948. (V.13.) Korm. számú rendelettel megszervezett állami, részben az önkéntes jelentkezés vagy hatósági kötelezés alapján működő tűzoltóságok tagjai látták el a jövőben.

³ Tarján Rezső – Minárovics János: Az önkéntes tűzoltóságok történetéből. (Belügyminisztérium Tűzrendészeti Országos Parancsnoksága, 1968. Budapest.) 68-69. oldal

⁴ 5.090/1948. Korm. számú rendelet az állami tűzoltóság szervezése és a tűzoltóság szervezete tárgyában

Iskolai zászló Rákosi-címerrel

Állami tűzoltóságot kellett szervezni a 15.000 főt meghaladó lélekszámú községekben is. Ha a község lélekszáma nem érte el a 15.000 főt, a községi képviselőtestület kérelmére a belügyminiszter állami tűzoltóság szervezését rendelhette el. A központosított irányítás feljogosította a belügyminisztert, hogy a tűzvédelem megszervezése érdekében több községet, illetőleg több vállalatot is egy tűzoltóság működési körébe utalhasson, valamint az állami tűzoltóság több egységét, illetőleg szervét összevonhassa, vagy megszüntethesse, továbbá egyes tűzoltószervek parancsnokait más tűzoltószervek közvetlen felügyeletével és ellenőrzésével is megbízhassa.

Tűzoltó tiszti iskolások gyakorlaton, 1952, Makó

A belügyminiszter az állami tűzoltóság szervezésére kötelezett vállalatoknál a tűzoltóság szervezetén belül üzemi őrségek felállítását is elrendelhetette. Ezek az őrségek a hetvenes évek elejéig fennálltak. Érdekes módon nemcsak vállalatoknál szerveztek tűzőrségeket, hanem jelentős kulturális létesítményekben is. Tűzőrséget kapott például az Állami Operaház, az Erkel, a Nemzeti és a Vígszínház is.

A jogszabály visszaállította az önkéntes és a vállalati tűzoltóságokat. Azokban a községekben és vállalatoknál, amelyeket nem köteleztek állami tűzoltóság létesítésére, önkéntes jelentkezés vagy hatósági kötelezés alapján kellett tűzoltóságot szervezni és fenntartani. Az új jogszabály elismerte a szolgálatban lévő tűzoltó büntetőjogi védelmét, azaz a szolgálatban lévő tűzoltót hatósági közegnek kellett tekinteni. Az irányításra és a felügyeletre vonatkozó rendelkezések erős centralizációra utalnak. Az ország valamennyi tűzoltósága a belügyminiszter felügyelete és ellenőrzése alatt állt. A főparancsnoki tisztet az országos tűzoltóparancsnok látta el, aki közvetlenül a belügyminiszternek alárendelt tisztviselő volt. Feladatát és szolgálati viszonyát a belügyminiszter szabályozta; a feladatkörének ellátásához szükséges személyzet létszámát a pénzügyminiszterrel egyetértésben a belügyminiszter állapította meg.

A vármegyékben a tűzrendészeti felügyeletet – az országos tűzoltóparancsnok vezetése alatt álló – tűzoltó osztályparancsnokságok gyakorolták, amelyeknek működésük területén az összes városi, községi és vállalati tűzoltóság alá volt rendelve. A tűzoltóosztályok létszámuknak megfelelően tűzoltóosztályokra, illetve tűzoltó őrsökre tagozódtak. Ha a vármegyei székhely, törvényhatósági jogú vagy megyei város volt, tűzoltóságának parancsnoka egyben a vármegye tűzoltóosztályának a parancsnoki tisztét is ellátta.

A tűzoltóságok tagjai katonai rendfokozatot kaptak és ennek alapján sorolták őket a rendfokozatra megállapított fizetési fokozatba. Az állami tűzoltóság összesített létszámát a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben állapította meg. Ezen belül az osztályok és őrsök létszámáról a belügyminiszter önállóan rendelkezett. Az állami tűzoltóságok parancsnokai részére előírták, hogy működési területükön kötelesek a tűzrendészetre vonatkozó rendelkezések megtartását ellenőrizni. Jogosultak voltak az ellenőrzésekhez szükséges vizsgálatok megtartására. A részükről az ügykörükön belül kért felvilágosítást a hatóságok, hivatalok és magánszemélyek kötelesek voltak megadni.

Tisztavatás az 1950-es években

A rendelet meghatározta az állami tűzoltóság tagjainak fizetési fokozatait, a fokozatba történő kinevezést, az előléptetések módozatait, valamint az egyes fizetési fokozatokban eltöltendő várakozási időt. A tűzoltóság részére az általános közigazgatásban dolgozók fizetésénél magasabb fizetést biztosítottak, ezzel is kifejezve a hosszabb munkaidő és a veszélyesebb munka anyagi elismerését.

Az új rendszerben a parancsnokságok vezetői állományát választás helyett kinevezéssel iktatták be, ami lehetőséget biztosított a hatalomnak a korábbi vezetők hatalomból történő kiszorítására. Az államosításkor az országos főparancsnok az akkor 62 éves Teasdale Ottó budapesti főparancsnokot felkérte, hogy vonuljon nyugállományba, majd a főváros első állami tűzoltóparancsnokává Teasdale volt gépkocsivezetőjét nevezték ki.

Ezzel a többi rendvédelmi szervhez hasonlóan a tűzoltóságnál is megkezdődött a polgári modelltől a szovjet típusúra történő áttérés. Ezen a ponton vált ki tehát a területi közigazgatásból a tűzrendészet (tűzvédelmi igazgatás), és lett állami rendészeti feladattá. A közigazgatás a kiépített tanácsrendszerrel egy erősen centralizált szervezetté vált, a tűzoltóság pedig egy katonai alapokon nyugvó rendészeti szerv lett, a jogszabályokban meghatározott feladatokkal. Az államosítás teljes mértékben a rendvédelmi szervezetbe tagosította az állami tűzoltóságot. Ezért a rendelet olyan rendelkezéseket tartalmazott, amelyeket általában a fegyveres erők tagjaira vonatkozóan alkalmaztak korábban.

A rendelet kiadásával megszűnt a különbség, ami a tűzoltóságok illetménye, munkaideje, szakfelszerelése, ruházata, vezetése, fegyelme stb. között fennállott. A tűzoltóság egységes szervezete az Országos Tűzoltóparancsnokság vezetése alatt tűzoltó osztály-, alosztály- és őrsparancsnokságokra tagozódott. Az állami tűzoltóság tagjainak képzése tűzoltótiszti, őrsparancsnoki és újonc tanosztályokon történt.

Megalkották az állami tűzoltóság tagjainak fenyítő és fegyelmi szabályzatát. Kiadták az új egyenruházati szabályzatot 1949-ben, központi anyagraktárt hoztak létre, és jóváhagyták annak szabályzatát. Minden olyan ingóságot, ami a tűzoltóság munkáját szolgálta, az állami tűzoltóság tulajdonába vették, a tűzoltóság elhelyezésére szolgáló ingatlanokat pedig az önkormányzatoktól használatra vették át.⁵

Az önkéntes tűzoltóversenyek 1948-1949-ben országszerte társadalmi eseményekké váltak. Az önkéntes tűzoltóság újjáéledése jelentős mértékben a versenyeknek volt köszönhető; a községi tűzoltók zöme a versenyekre való felkészülés során sajátította el a tűzoltószerek gyors kezelését.

1949 elején megszűnt a Magyar Tűzoltók Szabad Szakszervezete, és helyette megalakult az Országos Tűzoltó Egyesület.

3. A TŰZRENDÉSZET SZOCIALISTA TÍPUSÚ ÁTALAKÍTÁSA

A tűzrendészeti hatósági jogkört első fokon nagy- és kisközségekben a járási főjegyző, megyei városokban a polgármester, törvényhatósági jogú városokban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten a tűzoltóosztály parancsnoka, másodfokon a törvényhatóság első tisztviselője; harmadfokon a belügyminiszter gyakorolta. A fővárosi tűzoltó osztályparancsnok tűzrendészeti hatósági jogkörrel történő felruházása ama folyamat részének tekinthető, amely a tűzoltóságok hatósággá nyilvánításához vezetett.

⁵ Magyar Tűzoltó I. évfolyam 4. szám 1949. augusztus 9. oldal.

A tűzrendészeti hatósági jogkör nem terjedt ki a tűzoltóság szakirányítására, a szervezési, a szolgálati, az ellenőrzési, a személyi és a fegyelmi jogkörére. Ezeket a jogosultságokat a tűzoltóparancsnokok gyakorolták.

Pála Jenő festménye

Tűzrendészeti ügyben a döntés előtt az illetékes tűzrendészeti szakértőt mindig meg kellett hallgatni, a helyszíni szemlére meg kellett hívni. Tűzrendészeti szakértőként mindig a tűzoltóparancsnok járt el. Így a járási főjegyző mellett a járási székhelyül szolgáló község (város) tűzoltóparancsnoka Budapesten, valamint a törvényhatósági jogú és megyei városok polgármestere mellett a város tűzoltóságának parancsnoka, az alispán mellett a tűzoltó osztályparancsnok, a belügyminiszter mellett az országos tűzoltó-főparancsnok látta el a tűzrendészeti szakértői feladatokat. A tűzrendészeti szakértőt minden tűzrendészetre vonatkozó döntésről a határozat vagy intézkedés egy példányának megküldésével tájékoztatni kellett. A tűzoltó osztályparancsnok a működése területén eljáró közigazgatási hatóság által tűzrendészeti vagy tűzrendészeti vonatkozású ügyben hozott határozat ellen fellebbezéssel élhetett, de nem fellebbezhette meg a törvényhatóság első tisztviselője, a törvényhatósági bizottság, a kisgyűlés és a közigazgatási bizottság határozatait, e hatóságoknak tűzrendészeti vagy tűzrendészeti vonatkozású ügyben hozott határozatait. Ezek ellen fellebbezési jog az országos tűzoltó-főparancsnokot illette meg. Budapesten a tűzrendészeti vonatkozású ügyekben a kerületi

előjáró határozata ellen a tűzoltóparancsnoknak, bármely más közigazgatási hatóság határozata ellen pedig az országos tűzoltó-főparancsnoknak volt fellebbezési joga.

A közigazgatás teljes átalakítását, a tanácsrendszer kiépítését a Magyar Népköztársaság Alkotmánya, az 1949. évi XX. törvény indította el. Az állam közigazgatási területi felosztása az Alkotmány szerint: megye, járás, város és község. (Nagyobb városok igazgatási kerületekre oszthatók.) Az államhatalom helyi szervei: a megyei tanács, a járási tanács, a városi tanács, a községi tanács, a városi kerületi tanács.

Az Alkotmányban foglaltak végrehajtására az első tanácstörvény, az 1950. évi I. törvény született. Ebben a jogszabályban a tűzvédelem, mint közigazgatási feladat már nem szerepelt, a tűzvédelmi feladatkör egyértelműen az állami tűzoltósághoz került át. A második tanácstörvény, az 1954. évi X. törvény nem változtatott az eddigieken, nem tett említést erről a feladatköréről.

4. A TŰZRENDESZET SZOCIALISTA TÍPUSÚ ÁTALAKÍTÁSÁNAK KITERJESZTÉSE

A 464.200/1949 IV/2. BM sz. rendelet az ország tűzrendészetének, az állami tűzoltóság szervezésének, fejlesztésének, irányításának, oktatásának és felügyeletének hatékonyabbá tétele érdekében a Belügyminisztériumon belül tűzrendészeti főosztályt létesített. Ezzel a Belügyminisztérium IV /2. igazgatásrendészeti osztályának tűzrendészeti ügyköre megszűnt. Az Országos Tűzoltó Főparancsnokság (OTF) feladatait a tűzrendészeti főosztály irányítása és felügyelete alatt látta el. A tűzoltó osztályparancsnokságok és alsóbb szervek irányítása továbbra is az Országos Tűzoltó Főparancsnokságra tartozott.⁶

1950-ben a népgazdaság 99 millió forintot biztosított a tűzoltóságok felszerelésére, 1951-ben pedig már 166-ot. Az önkéntes tűzoltóságok felszereléssel történő ellátását az állami tűzoltóságon keresztül a költségvetésből biztosították.

⁶ Magyar Tűzoltó II. évf. 2. szám 1950. február 1. 10. oldal.

1950-ben a 302/1950./XII.30./MT sz. rendelet és a végrehajtási utasítás, a 359400/1950. V. BM sz. rendelet megszüntette az Országos Tűzoltó Főparancsnokságot, s ezzel egyidejűleg szabályozta a tűzoltóságok hatáskörét. A tűzrendészeti szervezetet és tevékenységét a továbbiakban a Belügyminisztériumban időközben megalakult V. Tűzrendészeti Főosztálya irányította. Ezzel megtörtént a teljes körű centralizálás.

1951. október 28-án a Margitszigeten került sor a világháború utáni első országos tűzoltóversenyre.

Tűzoltó verseny az 1950-es években

A 9350-2/-1952. BM sz. rendelet első ízben részletesen szabályozta a községi önkéntes tűzoltóság szervezetét, feladatait, anyagi kérdéseit, meghatározta tagjainak jogait és kötelezettségeit, valamint a helyi tanácsok és az állami tűzoltóságok szerveinek tűzvédelemmel kapcsolatos feladatait. A rendelet a tanácsok feladatává tette a községi önkéntes tűzoltóságok megszervezését és működésük biztosítását.

1952-ben a hagyományos tűzoltóversenyek mellett bevezették a gyorsasági versenyt, aminek járási, megyei és országos fokozatai voltak. Az új versenyformával az önkéntes tűzoltóságot akarták hatékonyabban felkészíteni a tűz esetén történő gyors és eredményes beavatkozásra. A versenyeken ezért kizárólag az időeredményt vették figyelembe – a riasztás, kivonulás, szerelés teljes végrehajtásának az idejét mérték, a szerelést minden csapat saját elképzelése szerint

hajthatta végre. 1952. szeptember 28-án tartották meg a II. országos tűzoltóversenyt, amelyen önkéntes és állami tűzoltócsapatok is részt vettek. A férfi és női tűzoltók mellett 1949-től egyes községekben úttörő tűzoltócsapatok is működtek. Nyírbogdányban, Tiszaörsön és más községekben az úttörők a tűzoltásból is kivették részüket.⁷

Páhi önkéntes tűzoltók, 1952

Üzemi tűzoltó verseny az 1950-es években

A tűzoltóság államosításával, annak a rendvédelmi szervezetbe történő betagozásával nem ért véget a tűzrendészet szocialista típusú átszervezése. A folyamatot az ország tűzrendészeti szolgálatának megerősítése tárgyában kiadott 62/1952. (VII.22) M.T. számú rendelet fejezte

⁷ Im. Szabó 189. oldal

be. A rendelet értelmében a tűzrendészeti hatósági jogkört teljes egészében az állami tűzoltóság gyakorolta.

Egy új jogintézményt is bevezetett, amelyet akkor tűzrendészeti házirendnek neveztek. A miniszterek kötelessége volt gondoskodni arról, hogy a felügyeletük alá tartozó szervek a maguk tűzrendészeti házirendjét kidolgozzák és megtartsák. A házirend elkészítésénél kötelezően figyelembe kellett venni a tűzrendészeti hatóság által határozatban megállapított tűzrendészeti előírásokat. A tűzrendészeti házirend⁸ lényegében az általános tűzvédelmi szabályok helyi viszonyokra történő átültetése. A tűzvédelmi oktatás bevezetése is a rendelethez fűződik.

Tűzoltó tanfolyam az 50-es években

A BM V. Tűzrendészeti Főosztálya helyébe lépő BM Országos Tűzrendészeti Parancsnokság 1954 elején a községek megelőző tűzrendészetének fokozottabb biztosítása végett 9366-39 sz. utasításával elrendelte a községi tűzoltóságoknál a területfelelősi szolgálat szervezését. Ezzel a megelőző tűzrendészeti munka egy részét az önkéntesekre bízta. Korábban a községi tűzoltóságokat csak a nyári időszakban vonták be a megelőző tűzrendészeti munkába.

⁸ A tűzrendészeti házirendet 1963-ban felváltotta a Tűzrendészeti Utasítás, /1963. (VII.5.) BM rendelet. 29.§. (2) bekezdés majd a jelenlegi szabályozás szerint a Tűzvédelmi Szabályzat, amely a gazdálkodó szervezet alapvető tűzvédelmi dokumentuma. A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 19.§.(1) bekezdés

A Minisztertanács elnökének az 1-93/1954. sz. utasítása a 9350-2/ 1952. BM sz. utasításának a tanácsokat érintő végrehajtását szorgalmazta, valamint a községi tűzoltóságok munkájának megjavításáról intézkedett. Megjelölte a községi tanácsoknak az önkéntes tűzoltóságok szervezésével, a felszerelések javításával, a nyári tűzvédelemre való felkészüléssel, a megelőző tűzrendészeti propagandával és a tűzrendészet ügyének a végrehajtó bizottságok ülésén történő megtárgyalásával kapcsolatos feladatok. A Minisztertanács 1001./1956./I.4./ MT sz. határozata és melléklete testületi alapokra helyezte a községi önkéntes tűzoltóságok szervezetét és tevékenységét. A határozat a tanácsok vb igazgatási osztályaira és tűzrendészeti szervekre ruházta a testületek felügyeletét. Meghatározta a testület célját, feladatait, a tagság feltételeit, megszűnését, valamint a tagok jogait és kötelességeit. Kimondta, hogy a testület legfőbb szerve a közgyűlés, s ügyeit 5 tagú választott vezetőség intézi. Rendelkezett még a testületi fegyelemről, a testület vagyonáról, megszűnéséről és az alapszabály hatályáról. A határozat alapján megindult a községi tűzoltóságok testületekké történő átszervezése. A belügyminiszter-helyettes 10/ 1956. sz. utasításával az Országos Tűzoltó Egyesületet 1956. április 15-i hatállyal megszüntette. Ettől kezdve az önkéntes tűzoltótestületek közvetlen felügyeletét az állami tűzoltóság járási, városi, illetve megyei szervei gyakorolták. Az utasítás alapján 1956. április 15-i hatállyal a BM Országos Tűzrendészeti Parancsnokságon belül létrehozták az Önkéntes Tűzoltótestületek Felügyeleti Osztályát. Az új osztály feladatai közé tartozott, hogy felügyeletet gyakoroljon a községi tűzoltótestületek munkája felett, számszerű nyilvántartásokat vezessen a testületekről, azok taglétszámáról, előterjesztést készítsen jutalmazásukra, kitüntetésükre, különböző fokozatú tűzoltóversenyeket szervezzen, kidolgozza a testületek szervezési, gazdasági és kulturális munkájának főbb irányelveit stb.

Légzőkészülékes gyakorlat az 50-es években

Szükségessé vált a megváltozott szervezeti felépítésnek és feladatoknak megfelelően, a technikai követelmények figyelembe vételével a tűzoltóságra és a tűzrendészetre vonatkozó jogszabályok megalkotása és kiadása.

Ennek tett eleget az 1956-57-es években kiadott átfogó, hármas – törvényerejű, kormány- és miniszteri rendeleti szintű – szabályozás. Megindult és több éven át tartott az a munka, amelynek céljaként a tűzrendészettel és a tűzoltósággal kapcsolatos rendelkezések összegyűjtését, korszerűsítését és átdolgozását tűzték ki.

Dr. Berki Imre főtanácsos, igazgató
Katasztrófavédelem Központi Múzeuma
Budapest
ORCID: 0000-0001-8144-4751